

Sankt Olavs vei

Utsnitt av sydlige deler av Amtskart for Stavanger amt fra 1860. «St. Olavs vei» er her uthevet med rødt. Den går fra Egersund til Gaudland.

Sankt Olavs vei (også Sankt Olafs vei, St. Olavs vei, St. Olafs vei) er en geologisk formasjon som historisk regnes å strekke seg fra [Stoplesteinan](#) ved Skåra i Eigersund kommune til Gaudland i Sokndal kommune i Rogaland, hvor den siste delen heter Spjodedalen. I virkeligheten strekker den seg videre helt til Mydlandsheia i Sokndal. Den er formet som en liten dal eller fordypning i terrenget. Noen kilder oppgir Sankt Olavs vei som den gamle ferdaveien mellom de to landssognene. I amtskartet over Stavanger Amt fra 1860, er Sankt Olavs vei tegnet inn som en mindre vei på stippet linje.

Opprinnelse

Geologisk

Sankt Olavs vei har oppstått som følge av en forvitring av en grønnsteinsgang, en metamorf bergart som dannes av diabas og basalt ved lavtemperatur-påvirkning¹⁾. Denne bergarten har forholdsvis lett for å forvitte og derfor er terrenget her både dypereliggende enn omgivelsene samt dekket av et fruktbart jordsmonn. Gangen tegner seg som en rett, grønnkledt stripe med en bredde på 20-30 meter (noen steder mellom 40-80 meter) og en lengde på cirka 26 kilometer (historisk regnet kun til Gaudland og da cirka 15 kilometer lengde). Langs denne veien forekommer store mengder titan-jernstein²⁾.

Mytologisk

Ifølge sagnet seilte Olav den hellige nordfra, da han ved Egersund skulle unngå sine fiender. Han seilte derfor med skuten sin over land og kløyvde berget med kjølen. Han kom etter sagnet seilende inn av sjøen rett på Eigerøy ved Kompåsen, hvor skuta satte nesens høyt i været og dukket så ned og fór tvers over sundet. Så gikk skuta opp Kveldekarret og ned tvers over Årstaddalen, så opp Skårabrekka og til Skåra. Derfra satte han kurs rett sydøst, opp og ned i en rasende fart. På begge sider av dalen kan man ennå se noen store runde hauger, som er størknede bølger etter ferden hans³⁾.

1)

https://snl.no/gr%C3%B8nnstein_-_geologi Store norske leksikon: Grønnstein.

2)

Strøm, Boye (1888) Norges land og folk - Stavanger amt. Kristiania, Aschehoug.

3)

Salveson, Aamund (1924) Folkeminne. Stavanger, Eirik Gjøstein trykkeri.

Egersund byhistoriske leksikon

<https://www.dalanefolkemuseum.no/leksikon/>

PDF produsert 16.07.2020 06:59.

Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.

Produsert med støtte fra:

Dalane Folkemuseum

Museumsveien 20, 4373 Egersund

<https://dalanefolkemuseum.no>